

РЕШЕНИЕ

№ 479

гр. София , 12.05.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ в публично заседание на втори април, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Цветко Лазаров
Членове:	Ралица Димитрова Нина Стойчева

при участието на секретаря Диана В. Аначкова
като разгледа докладваното от Ралица Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20201000502813 по описа за 2020 година

Производството е образувано по въззивна жалба на Ю. Т. С. и И. В. С. срещу решение от 25.11.2019г. на СГС, ГО, 7 състав, постановено по гр.д. № 13415/18г. в частта, в която е отхвърлен искът им с правно основание чл.439, ал.1 от ГПК.

Жалбоподателите излагат, че първоинстанционното решение в обжалваната част е неправилно и незаконосъобразно. Сочат, че решение № 170/17.09.2018г. по гр.д. № 2382/17г. на ВКС не е задължителна практика за съдилищата. Този съдебен акт е неправилен и не трябва да бъде съобразен при решаването на спора. Функцията на ВКС по чл.124 от Конституцията е да осигурява еднакво приложение на законите от всички съдилища чрез своята задължителна тълкувателна дейност. Тя не е нормотворческа, съответно тълкувателните актове са с ненормативен характер и по отношение на тях не са приложими чл.5 от Конституцията и ЗНА. Поради това неправилно решаващият съд е приел, че не следва да се приложи по делото т.10 от ТР № 2/26.06.2015г. на ОСГК на ВКС, а задължението му да не прилага ПП № 3/80г. на ВС отпада с отмяната му, както, че новото

тълкувателно решение не следва да се прилага към факти, проявили правните си последици преди приемането му. Въззивниците считат, че правилата за действие занапред имат само нормативните актове след обнародването им.

Обратно действие може да бъде придадено само по изключение. За действието на тълкувателните актове е налице изрична законова регламентация – чл.50 от ЗНА. Според тази разпоредбата тълкуването има действие от деня, когато е влязъл в сила актът, който се тълкува и че по изключение органът, издал акта на тълкуване, може да даде на тълкуването действие само за напред, ако обратното му действие може да създаде усложнения. Като в последния случай тълкуването влиза в сила три дни след обнародването му. ВКС не е придал действие за напред на т.10 от ТР № 2/26.06.2015г. на ОСГК, от което следва, че то е произвело действие в предходен момент, който съвпада с момента на изменение на обществените отношения, предмет на регулация с чл.115 от ЗЗД. Позицията се на ТР № 1/19.02.2010г. на ОСГК на ВКС. Считат, че моментът на промяна на обществените отношения е моментът на установяване на новите политически реалности, закрепени с Конституцията от 1991г. и от тогава следва да се счита преодолена практиката, обективизирана в ПП № 3/80г. на ВС. Жалбоподателите посочват, че ТР № 2/26.06.2015г. на ОСГК на ВКС не отменя, а обявява за загубило сила Постановление № 3/80г., от което следва, че актът на ВКС е декларативен, а не конститутивен. Аргумент, че ТР от 2015г. се прилага и за правоотношения, висящи преди приемането му е нормата на чл.124 от ЗСВ. Вземането е погасено по давност, тъй като перемпцията е настъпила на 22.12.2013г. На основание чл.433, ал.3 от ГПК всички изпълнителни действия се обезсилват по право и се заличават с изключение на тези, от които трети лица са придобили права. Обезсилените изпълнителни действия нямат процесуалноправни и материалноправни последици, т.е не прекъсват давността.

Затова молят въззивния съд да отмени решението на СГС в обжалваната част и да постанови друго, с което да уважи изцяло предявения иск.

„Първа инвестиционна банка“ АД в депозиран писмен отговор оспорва жалбата. Счита я за неоснователна.

Съдът след като обсъди събраните по делото доказателства в

първоинстанционното и въззивно производство по реда на чл.235 от ГПК намира за установено следното от фактическа правна страна:

СГС е сезиран с иск по чл.439, ал.1 от ГПК. В исковата молба ищците твърдят, че са длъжници по изп. д. № 1129/18г. на ЧСИ П. Г.. Изпълнителното дело е образувано по изпълнителен лист, издаден по ч.гр.д. № 341/10г. на РС- гр. Сливен. С него са осъдени да заплатят на ответника 250 251, 84 евро- главница по договор за банков кредит от 27.08.2007г. , в едно със законната лихва, считано от 25.01.2010г. до окончателното ѝ изплащане, сумата от 42 112, 47 евро- просрочени лихви за периода 20.10.2008г. до 25.01.2010г., сумата от 2 502, 53 евро – просрочена такса за управление и 17 751, 27 лв.- разноси в заповедното производство. Въз основа на издаден изпълнителен лист е образувано изп.д. № 271/11г. , по което перемпцията по чл.433, ал.1, т.8 от ГПК е настъпила на 22.12.2013г. С протокол от 06.07.2018г. ЧСИ я е констатирал и с постановление е прекратил изпълнителното дело като е вдигнал всички запори. Ищците С.и твърдят, че е налице релевантен правопогасяващ факт, настъпил след влизане в сила на заповед за изпълнение, издадена по ч.гр.д. № 341/10г. на РС- гр. Сливен, а именно погасяване на правото на принудително изпълнение поради изтекла погасителна давност. Удостоверението на органа, провел принудителното изпълнение относно настъпване на перемпцията и момента на прекратяването му, е официален документ, издаден от длъжностно лице в кръга на неговата компетентност. Той има задължителна материална доказателствена сила относно удостоверените обстоятелства. Съгласно т.10 от ТР по т.д. № 2/13г. на ОСГТК на ВКС, течението на перемпцията и на давността е едновременно и започва от последното извършено или поискано валидно изпълнително действие, поради което давността е започнала да тече на 22.12.2011г. и е изтекла на 22.12.2016г., а изп.д. № 1129/18г. на ЧСИ е образувано след като давността е изтекла. Не са налице юридически факти, годни да я прекъснат. Дори и да извършвани изпълнителни действия те не са били осъществявани в рамките на валиден изпълнителен процес. Затова ищците молят съда да признае за установено по отношение на ответника „ПИБ“ АД, че правото на принудително изпълнение на вземанията по изпълнителен лист, издаден по ч.гр.д. № 341/10г. на РС- гр. Сливен е погасено по давност. Претендират разноси.

В депозиран писмен отговор в срока по чл.131 от ГПК ответникът не оспорва фактите по исковата молба, но поддържа, че не цялото вземане е погасено по давност. Сочи, че за събиране на вземането по издадените заповед за изпълнение и изпълнителен лист по ч.гр.д. № 341/10г. на РС- гр. Сливен е образувано изп.д. № 136/10г. на ЧСИ Ст. Я., продължено от ЧСИ С. П. под № 271/11г. Преди настъпване на перемпцията са извършвани процесуални действия в резултат, на които са погасени част от задълженията на ищците. След прекратяване на изп.д. № 271/11г. банката е подала молба за образуване на ново изпълнително дело, но не за целия размер на задължението, а за актуалния към датата на подаване на молбата, а именно: главница 116 510, 07г. евро, в едно със законната лихва върху нея начислена към 16.07.2018г., законна лихва върху главницата до окончателното ѝ изплащане и съдебни разноси от 0,01 лв. Затова ответникът счита за неоснователно искането на ищците за признаване като погасено по давност вземането на банката над главница 116 510, 07г. евро, в едно със законната лихва върху нея начислена към 16.07.2018г., законна лихва върху главницата до окончателното ѝ изплащане и съдебни разноси от 0,01 лв.

Не се спори, че по ч.гр.д. № 341/10г. на РС- гр. Сливен в полза на ответната банка е издадена заповед за изпълнение по чл.417 от ГПК и изпълнителен лист от 26.01.2010г. от РС- гр. Сливен. С нея длъжникът „Архитектоника груп“ ООД и ищците С.и са осъдени да заплатят солидарно на „Първа инвестиционна банка“ АД посочените в исковата молба суми.

Безспорно е, че въз основа на последния е образувано изп.д. № 136/10г., продължено под номер 271/11г. на ЧСИ С. П., което е прекратено с постановление от 06.07.2018г. поради настъпила перемпция на 22.12.2013г.

Не е спорно, а и видно от отбелязването на гърба на изпълнителния лист, че към 21.12.2011г. са събрани суми от длъжниците за погасяване на задълженията им.

Безспорно е, че въз основа на молба от 24.07.2018г. на „ПИБ“ АД е образувано изп. д. № 1129/18г. на ЧСИ П. Г.. По делото е приложено копие от изпълнителното дело.

СГС е приел, че искът е частично основателен и го е уважил. В тази

част решението е влязло в сила.

Пред настоящата инстанция нови доказателства не са ангажирани.

При така установената фактическа обстановка от правна страна съдът приема, че предмет на въззивно разглеждане е иск по чл.439, ал.1 от ГПК.

Въззивният съд се произнася служебно по валидността на първоинстанционното решение, по допустимостта му в обжалваната част, а по отношение на правилността му е обвързан от посочено в жалбата- чл.269 от ГПК, с изключение на допуснато нарушение на императивна материалноправна норма.

Обжалваното решение е валидно.

То е и допустимо като постановено по допустим иск.

С оглед на изложеното обжалваният съдебен акт е допустим.

По правилността му.

Това е специален установителен иск, с който разполага длъжникът, когато срещу него е предприето принудително изпълнение. При оспорването му той може да се позовава на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание. Чрез този иск длъжникът оспорва съществуването на вземането, респективно на правото на принудително изпълнение, претендирано срещу него. Искът е допустим само когато се основава на факти, настъпили след приключване на делото, по което е издадено изпълнителното основание.

Жалбоподателите извеждат своето право от насочено срещу тях принудително изпълнение и качеството им на длъжници в него. Това им дава активна материалноправна легитимия да търсят защита срещу изпълнението въз основа на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание. Не е спорно, че изпълнителното основание е влязло в сила заповед за изпълнение. Новият факт, сочен от тях, настъпил след приключването на заповедното производство, е юридическият факт на изтекла в тяхна полза

погасителната давност. Това обосновава и тяхната процесуална легитимация като надлежна страна в процеса.

Пасивната материалноправна легитимация на ответника, произтича от качеството му на кредитор на вземането, което е предявено за събиране в индивидуалното принудително изпълнение и което се оспорва. С оглед твърденията в исковата молба и неоспорване на фактите от ответника се обосновава пасивната му процесуална легитимация и качеството му на надлежна страна.

Въпросът поставен за разглеждане във въззивното производство е свързан с приложението на института на погасителната давност по отношение на правото на принудително изпълнение и действието на тълкувателните решения на ВКС.

Институтът на погасителната давност е част от материалното гражданско право. Той е уреден в чл.110 –чл.120 от ЗЗД и може да се разглежда като юридически факт и субективно право. Като юридически факт погасителната давност е период от време, през който носителят на правото бездейства и това поражда субективно право в полза на длъжника чрез волеизявление да погаси правото на ищеца на принудително изпълнение. Погасителната давност е преобразуващо право, което кореспондира със задължението на носителя на правото да търпи погасяване на правото му на иск. Затова погасителната давност може да се дефинира като право на длъжника да погаси с волеизявление правото на иск или правото на принудително изпълнение. Погасителната давност не погасява материалното субективно право. В гражданския процес погасителната давност може да бъде въведена чрез правопогасяващо възражение като процесуално средство на защита. То трябва да бъде направено своевременно, за да се разгледа от съда и това е най-късно с отговора на исковата молба. Но погасителната давност може да бъде въведена в гражданския процес и като основание на иск, както в случая.

Не е спорно, че „ПИБ“ АД е предоставила на ищите банков кредит, както и че въз основа на стабилизирана заповед за изпълнение е издаден изпълнителен лист, с който е образувано изпълнително производство.

Твърдението на ищите е, че е настъпил нов юридически факт на погасителната давност по отношение на правото на принудително изпълнение. С оглед на това се поставя въпросът за действието на ППВС № 3/18.11.1980г. и ТР № 2/2013/26.06.2015г. на ОСГТК на ВКС. Според решение № 170/17.09.2018г. по гр.д. № 2382/17г., IV г.о. отмяната на постановлението от 1980г. поражда действие от датата на обявяване на тълкувателното решение от 2015г. и дадените с него разрешения се прилагат по отношение само на висящите към този момент изпълнителни производства, но не и към приключилите. След като прекратяването на изпълнителния процес спрямо жалбоподателите е станало на 22.12.2013г., то той не е бил висящ към момента на обявяване на ТР № 2/2013/26.06.2015г., и даденото в т.10 разрешение не е приложимо към въпроса за погасителната давност. Според приложимото към настоящия случай ПП № 3/80г. на ВС погасителна давност не тече докато трае изпълнителния процес относно принудителното осъществяване на вземането. Поради това до 22.12.2013г. давност не е текла и е започнала да тече нова от тази дата. Към 24.07.2018г. петгодишната давност по чл.110 от ЗЗД не е изтекла, поради което и правото на принудително изпълнение не е погасено. Във въззивната жалба са изложени доводи за действието във времето на тълкувателните актове на Върховния касационен съд. По отношение на това изрична законова регламентация няма. Разпоредбата на чл.14 от ЗНА предвижда, че обратно действие на нормативен акт може да се даде само по изключение и то с изрична разпоредба. Т.е. законодателят е възприел правилото, че законът има действие за напред. Разпоредбата на чл.50, ал.1 от ЗНА предвижда, че тълкуването има действие от деня, когато е влязъл в сила актът, който се тълкува. Този текст е изключение от нормата на чл.14 от ЗНА и от принципа за действието на нормативните актове за напред, като тук изключението е действието на тълкуването за напред. Именно последното трябва да бъде установено от органа, издал тълкуването, изрично. Нормата на чл.50 от ЗНА има предвид автентичното нормативно тълкуване, което се дава от органа, издал нормативния акт. То се извършва с нова правна норма от същата степен. Това тълкуване се извършва след издаване на тълкуваната норма. Тълкувателната норма има обратно действие към момента на издаване на тълкуваната норма. Но е възможно тя да внесе смущения, защото се прилага спрямо висящи спорове и по влезли в сила решения. Съдът също може да

извършва тълкуване на правни норми, както по отдели дела така и с тълкувателни решения, имащи задължителна сила както за съдилищата, така и за останалите органи. Това тълкуване е казуално официално тълкуване. С него може да се тълкува за първи път една правна норма. В тези случаи приетите тълкувателни ППВС и ТР имат обратно действие и даденото с тях тълкуване важи от момента, в който правната норма е влязла в сила, т. е. счита се, че тя още тогава е имала съдържанието, което впоследствие е било посочено в тълкувателните актове. Такива тълкувателни ППВС и ТР обаче могат да бъдат приемани не само за първоначално тълкуване на правна норма. Възможно е след издаването на такъв тълкувателен акт да настъпи промяна било в тълкуваната норма или свързани с нея други правни норми, било в общественно-икономическите условия, които правят вече даденото тълкуване неприложимо или несъответно на действителния смисъл на закона. В тези случаи е възможно постановяването на нов тълкувателен акт, с който да бъде изоставено вече даденото тълкуване и да бъде възприето ново такова. Затова установеното с новото тълкувателно решение тълкуване на правната норма ще може да бъде прилагано от съответните органи, за които то е задължително, по случаите които са от тяхната компетентност, когато въпросът е отнесен за разрешаване до тях, след приемането на новото тълкувателно решение или по такива, които са били заварени към този момент. В тези случаи, ако преди постановяване на новото тълкувателно решение са се осъществили факти, които са от значение за съществуващото между страните правоотношение, които са породили правните си последици, то тези последици трябва да бъдат преценявани с оглед на тълкувателното ППВС или ТР, което е било действащо към момента на настъпването на последиците. В противен случай ще се придаде същинско обратно действие на новото ТР, което е недопустимо и съгласно чл. 14 ЗНА. Затова установеното с новото ТР тълкуване на правната норма ще може да бъде прилагано от съответните органи, за които то е задължително, по случаите които са от тяхната компетентност, когато въпросът е отнесен за разрешаване до тях, след приемането на новото ТР или по такива, които са били заварени към този момент. / Р № 257/30.04.2020г. по гр.д. № 694/19г., на ВКС, III г.о., Р № 252/17.02.2020г. по гр.д. № 1609/19г. на ВКС, III г.о. Р № 51/21.02.2019г. по гр.д. № 2917/18г., ВКС, IV г.о./. С оглед на изложеното следва да се приеме, че към момента на постановяване на ТР №

2/2013/26.06.2015г. на ОСГТК на ВКС са се проявили всички правни последици по правоотношението между страните, поради което трябва да се съобрази онова ТР или ППВС, действащо към този момент. Изпълнителното делото е било прекратено и не е било висящо към датата на обявяване на тълкувателното решение от 26.06.2015г. Към 22.12.2013г., когато е настъпила перемпцията, е действало ПП № 3/80г. на ВС, поради което и то е правно релевантното и приложимо към настоящия случай. Според него давността се прекъсва през времетраенето на изпълнителния процес. След прекратяването му започва да тече нова давност и тя е петгодишна. Към датата на образуване на изп.д. № 1129/18г. правото на принудително изпълнение не е погасено, тъй като не е изтекъл предвидения в закона срок, с който се свързват правните последици на погасителната давност.

Следва да се посочи, че въззивният съд не може да прави преценка за правилността на съдебното решение на касационната инстанция, а след измененията на чл. 290 от ГПК може да не се съобрази с нея, доколкото тя не е задължителна за него.

Изложеното налага извод за неоснователност на предявения иск.

Поради изложените правни изводи първоинстанционното решение трябва да се потвърди.

По отношение на разноските.

На жалбоподателите не се дължат разноски с оглед изхода на спора пред въззивния съд.

На ответника разноски не се дължат, тъй като такова искане не е направено .

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 25.11.2019г. на СГС, ГО, 7 състав,

постановено по гр.д. № 13415/18г. в частта, в която е отхвърлен искът с правно основание чл.439, ал.1 от ГПК.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едноседмичен срок от съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____